

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Myszka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 listopada 2011 r.

sprawy z protestu wyborczego w sprawie D. W.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

wyrazić opinię o zasadności protestu, jednak stwierdzone naruszenie nie miało wpływu na wynik wyborów.

Uzasadnienie

D. W., jako uprawniony wyborca, wniosła 13 października 2011 r. protest wyborczy przeciwko ważności wyborów do Sejmu RP i Senatu RP przeprowadzonych 9 października 2011 r. z powodu naruszenia przepisów ustawy Kodeks wyborczy, w szczególności poprzez naruszenie przez Obwodową Komisję Wyborczą Nr [...] przepisów prawa wyborczego dotyczących ustalenia wyników wyborów. Wnosząca protest stwierdziła, że w dniu wyborów oddała głos na kandydatkę do Sejmu umieszczoną na liście nr [...] pod pozycją [...], ale po ogłoszeniu wyników w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] okazało się, że przy

tym kandydacie „figuruje liczba zero”. Wnosząca protest wyraziła obawę, że naruszenie przepisów prawa wyborczego mogło mieć wpływ na wynik wyborów, ponieważ „zachodzi podejrzenie fałszowania wyników głosowania”. Rozważyć również należy, czy nie doszło do popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom, co oznacza, że należy o powyższym zawiadomić Prokuratora Generalnego.

Zgodnie z oczekiwaniem wnoszącej protest, odpis protestu został doręczony Prokuratorowi Generalnemu.

Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w C. jako uczestnik postępowania zajął stanowisko, że nawet omyłkowe nieuwzględnienie przez Obwodową Komisję Wyborczą Nr [...] głosów oddanych na kandydatkę z listy nr [...] pod pozycją [...], zgłoszoną przez Komitet Wyborczy [...] L. K., nie miałyby wpływu na wynik wyborów w okręgu wyborczym nr [...] z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w C. Kandydatka na posła do Sejmu RP z listy nr [...] pozycja [...], pani L. K., otrzymała w całym okręgu wyborczym 847 głosów. Tymczasem w okręgu wyborczym nr [...] Komitet Wyborczy [...] uzyskał dwa mandaty, a na posłów wybrani zostali kandydaci, którzy otrzymali kolejno 10.527 i 8.906 głosów. Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej dodał przy tym, że obwodowe komisje wyborcze zostały wybrane spośród osób zgłoszonych przez pełnomocników poszczególnych komitetów wyborczych, którzy mieli baczenie, aby głosy zostały prawidłowo policzone i przypisane właściwym kandydatom. Ewentualna omyłka Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] nie miała wpływu na wynik wyborów, a ustalenie stanu faktycznego wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego, do czego Okręgowa Komisja Wyborcza nie jest uprawniona.

W odpowiedzi na protest Prokurator Generalny wniósł o wydanie postanowienia zawierającego opinię, że zarzuty protestu są zasadne, lecz naruszenie przepisów ustawy nie miało wpływu na wynik wyborów. Analizując protest można ocenić zarzut w nim zawarty jako zasadny. Jednakże w świetle wyjaśnień nadesłanych przez przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w C. ewentualne naruszenie zasad liczenia głosów i ustalania wyniku wyborów w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] nie miało wpływu na wynik wyborów w okręgu wyborczym nr [...]. Kandydatka, na którą oddała głos wnosząca protest, a

której głos - według jej twierdzeń - nie został uwidoczniony w protokole głosowania w obwodzie, pani L. K., uzyskała w całym okręgu wyborczym 847 głosów, a na posłów z listy Komitetu Wyborczego [...] wybrani zostali kandydaci, którzy otrzymali kolejno 10.527 i 8.906 głosów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112), przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Twierdzenia faktyczne przedstawione w proteście oraz w wyjaśnieniach Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w C. wymagały weryfikacji, w związku z czym Sąd Najwyższy dopuścił dowód z oględzin kart do głosowania w obwodzie nr [...] w celu ustalenia liczby ważnie oddanych głosów na kandydatkę do Sejmu z listy nr [...] pod pozycją [...], panią L. K., oraz dowód z zeznań w charakterze świadka Przewodniczącego Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...], pana Z. R., w celu wyjaśnienia przyczyn ewentualnych nieprawidłowości w ustaleniu liczby głosów ważnie oddanych na kandydatkę do Sejmu z listy nr [...]pozycja [...]. Dowody te zostały przeprowadzone w drodze pomocy sądowej przez Sąd Rejonowy w C.

Wyniki postępowania dowodowego potwierdziły zasadność zarzutu protestu. Po przeprowadzeniu w drodze pomocy sądowej przez Sąd Rejonowy w C. dowodu z oględzin kart do głosowania w obwodzie nr [...] okazało się, że na kandydatkę z pozycji [...] z listy nr [...] w rzeczywistości oddano 13 ważnych głosów. Równocześnie na kandydata z pozycji [...] z tej samej listy nr [...]w rzeczywistości nie oddano żadnego ważnego głosu, natomiast w protokole głosowania w tym obwodzie błędnie przypisano mu 13 ważnie oddanych głosów. Z powyższego

zestawienia wynika, że 13 ważnych głosów oddanych na kandydatkę z pozycji [...] z listy nr [...] zostało błędnie przypisanych innemu kandydatowi - z pozycji [...] z tej samej listy, co przesłuchany w charakterze świadka Przewodniczący Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] wytłumaczył błędem tej Komisji wynikającym z „zamiany” ważnie oddanych głosów na tych dwoje kandydatów, który powstał „przy przepisywaniu brudnopisu na czystopis”. Oznacza to, że trafny okazał się zarzut protestu dotyczący nieprawidłowego ustalenia wyników głosowania na poszczególnych kandydatów z listy nr [...]. Brak staranności (błąd, pomyłka) członków Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] przy ustalaniu wyników głosowania w tym obwodzie nie miał jednak wpływu ani na łączną liczbę głosów oddanych na kandydatów z listy nr [...], ani na wybranych z tej listy kandydatów na posłów w okręgu wyborczym nr [...], ani na wynik wyborów w okręgu, ponieważ kandydatka z pozycji [...] z listy nr [...] otrzymała w całym tym okręgu wyborczym znacznie mniej głosów (łącznie 847, bez uwzględnienia 13 głosów błędnie jej nieprzypisanych w protokole Obwodowej Komisji Wyborczej) niż dwaj posłowie wybrani z tej listy, którzy uzyskali odpowiednio 10.527 oraz 8.906 głosów.

Mimo stwierdzenia przez Sąd Najwyższy naruszenia art. 228 § 1 pkt 8 Kodeksu wyborczego - zgodnie z którym obwodowa komisja wyborcza, ustalając wyniki głosowania w obwodzie, oblicza między innymi liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów z poszczególnych list - nie można przyjąć, że naruszenie to miało jakikolwiek wpływ na wynik wyborów. Stwierdzony błąd nie ma też rangi „fałszowania wyników głosowania” jak to ujęto w proteście.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy w oparciu o art. 242 § 2 Kodeksu wyborczego wyraził opinię, że chociaż zarzut protestu co do wadliwego ustalenia wyników głosowania w obwodzie nr [...] okazał się uzasadniony, to stwierdzone naruszenie przepisów prawa wyborczego nie miało wpływu na wynik wyborów.

Niezależnie od potwierdzenia zasadności zarzutu protestu Sąd Najwyższy stwierdził, na podstawie dowodów zgromadzonych w rozpoznawanej sprawie, że już po ogłoszeniu wyniku wyborów doszło do ponownego przeliczenia głosów oddanych w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] na listę nr [...]. Fakt ponownego przeliczenia głosów wynika z zeznań Przewodniczącego Obwodowej Komisji

Wyborczej Nr [...] złożonych przed Sądem Rejonowym w C. oraz z treści notatki służbowej sporządzonej przez członków Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] w dniu 18 października 2011 r. Do ponownego przeliczenia głosów przez członków tej Komisji doszło 18 października 2011 r. Ponowne przeliczenie głosów prawdopodobnie stanowiło naruszenie art. 229 zd. drugie Kodeksu wyborczego, który dopuszcza ponowne ustalenie przez obwodową komisję wyborczą wyników głosowania w obwodzie (co łączy się z ponownym przeliczeniem głosów) wyłącznie w razie stwierdzenia nieprawidłowości ustalenia wyników głosowania w obwodzie przez właściwą okręgową komisję wyborczą, co wymaga wydania zarządzenia przez tę komisję i powiadomienia Państwowej Komisji Wyborczej. Natomiast po wniesieniu protestu przeciwko ważności wyborów dowód z oględzin kart do głosowania może dopuścić wyłącznie Sąd Najwyższy właściwy do rozpoznawania protestów w postępowaniu nieprocesowym (art. 79 § 2 w związku z art. 241 § 1 Kodeksu wyborczego), a ponadto przekazane w depozyt odpowiednio wójtowi, konsulowi albo kapitanowi statku dokumenty z głosowania oraz pieczęć komisji mogą być udostępnione tylko na żądanie sądów, prokuratury lub policji, prowadzących postępowanie karne (art. 79 Kodeksu wyborczego). Równocześnie stwierdzić należy, że ponowne przeliczenie głosów oddanych w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] przez członków tej Komisji już po ogłoszeniu wyniku wyborów (18 października 2011 r.) nie miało jakiegokolwiek wpływu na wynik wyborów. Tym niemniej Państwowa Komisja Wyborcza powinna podjąć odpowiednie kroki w celu przeciwdziałania w przyszłości podobnym przypadkom stwierdzonych naruszeń Kodeksu wyborczego, np. w ramach szkoleń członków obwodowych komisji wyborczych.

Zarzuty protestu nie dotyczyły opisanych powyżej okoliczności. Sąd Najwyższy uznał jednak za konieczne zwrócenie na ujawnione nieprawidłowości uwagi Państwowej Komisji Wyborczej.